

*Curs de pregatire a cadrelor didactice din invatamntul liceal care
lucreaza cu copiii romi*

27-31 august 2005, Costinesti

organizat de:

Romani CRISS

in cooperare cu

Ministerul Educatiei si Cercetarii

in cadrul proiectului

"Copiii romi vor sa invete"

finatat de catre Reprezentanta UNICEF in Romania

Context

Multi romi inca se confrunta cu probleme majore in privinta scolarizarii – totusi, profesorii rareori sunt formati sa stie ceva despre nevoile speciale ale romilor. Asadar, cursuri similare cu acesta, care doresc sa rezolve tocmai aceasta problema, au loc inca din 1999, fiind organizate de Salvati Copiii, PER USA, Institutul Intercultural Timisoara si altii. Aceste cursuri s-au organizat la nivel regional, dar si national, fiind frecventate nu doar de profesori, cat si de directori de scoala si inspectori romi.

Obiective

Obiectivul cursului de trei zile este de a familiariza si forma profesorii din invatamntul liceal pentru lucra mai eficient cu copiii romi, avand in vedere masurile afirmative destinate etniei romilor. In special, cursul doreste sa dezvolte abilitati si sa informeze in domeniul comunicarii, a reglementarilor ministeriale pentru educatia copiilor si tinerilor romi, drepturile omului, istoria si traditia romilor.

Participanti

Cei 48 de participanti au fost selectati din licee si scoli de arte si meserii in care au fost repartizati pe locuri speciale un numar mare de liceeni romi.

Profesorii paticipanti la curs au venit din judetele Calarasi, Dambovita, Giurgiu, Constanta, Galati, Tulcea, Ialomita, Ilfov si Bucuresti.

Sesiuni

Comunicare in mediul scolar

Dupa prezentarea tuturor participantilor, s-a discutat despre asteptarile participantilor de la curs. S-au impartasit experientele pozitive si negative pe care le-au avut cu parintii si elevii romi si au avut loc primele dezbateri despre problema (auto) discriminarii.

Apoi, Mariana Buceanu, facilitator al cursului si membru al organizatiei Romani CRISS, a explicat cum sa fie motivati copiii si de ce este important sa implicam parintii cat mai mult cu putinta. In plus, a prezentat conceptul de comitet de parinti – implicarea liderilor locali, a

mediatorilor romi și a mamelor care sunt respectate în comunitate reprezintă un element esențial pentru succesul proiectului. S-a abordat și tema diferitelor posibilități de finanțare, cât și a altor chestiuni practice relevante.

Ultimele subiecte ale zilei au fost noțiunea de putere și implicațiile modelelor de comunicare – emitor/ receptor - în întâlnirile de zi cu zi de la școală.

Prevederi legale privind educația romilor¹

Facilitatorul Gheorghe Sarau, consilier de limbă Romani în cadrul Ministerului Educației și Cercetării, a explicat istoria și contextul educației pentru romi în România:

Până în 1997, sistemul educațional din România era împărțit în două: instituții pentru copii “normali” și un sistem separat pentru copiii cu handicap, proveniți din orfelinate, cu HIV, etc, care includea și mulți copii romi. Până în 2007 se preconizează ca cele două sisteme vor fuziona.

Progresele în îmbunătățirea situației școlare a copiilor romi se fac încet, dar sigur: 1990/1991 s-au ținut ore de limbă romani pentru prima dată în trei școli românești; doi ani mai târziu s-au ținut cursuri de romani la universitate și s-au introdus primele locuri speciale pentru romi în facultăți și colegii, numărul acestora crescând ulterior. S-au organizat școli de vară de limbă și istoria romilor, cât și cursuri la distanță pentru limbă română și romani. Din 1998, ONG-urile romilor și alte organizații s-au implicat în domeniul educației, care până atunci fusese doar apanajul statului. Din 1999 inspectori romi pe educație au fost integrați în inspectoratele școlare județene, iar sistemul școlar a fost făcut mai flexibil pentru copiii romi în 2003 (cu posibilitatea de a face 2 ani într-unul, de a fi la diferite niveluri în diferite domenii, etc.).

Drept concluzie, Dl. Sarau a declarat că sistemul educațional pentru romii din România este unul dintre cele mai bune din Europa și a accentuat importanța rolului profesorilor în a le oferi romilor șanse educaționale egale.

Drepturile omului și nediscriminarea minorităților

Următoarea sesiune susținută de Dezideriu Gergely, membru în Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, a constat în discuții de grup despre conceptul de drepturile omului din perspectiva profesorului, despre aspecte ale drepturilor omului (ex. Este vorba de drepturile omului când un funcționar public cere mărire de salariu?) și despre înțelesul discriminării.

¹ Pentru mai multe detalii, vezi http://www.edu.ro/invrrom_ble.htm

Participantii au facut o distinctie intre drepturile omului la nivel "teoretic/ ideal" si cele de la nivel practic: desi, teoretic, drepturile omului se aplica in cazul criminalilor in serie la fel ca si in cazul celorlalti oameni, practic este foarte greu sa nu faci diferente intre cele 2 situatii.

S-a accentuat caracterul universal, inalienabil, indivizibil si interdependent al drepturilor omului si diferitele instrumente internationale care le garanteaza. S-a precizat ca statul doar are obligatia de a nu incalca drepturile oricarui cetatean al sau, dar le si garanteaza.

Ca exemplu, s-a vizionat documentarul privind cazul de la Buhusi, unde doi romi au fost ucisi si alte cateva personae ranite de politie in decembrie 2002.

Pentru a ilustra impactul discriminarii, participantii au privit un alt film "O clasa divizata", un film despre un experiment realizat de Jane Elliott cu elevii dintr-o scoala, in 1968, care a aratat foarte bine care sunt pericolele si mecanismele discriminarii.

Istoria si traditiile romilor

Delia Grigore, lector la Universitatea Bucuresti, a prezentat participantilor istoria si traditiile romilor, explicand intai de ce trebuie folosit termenul "rom", si nu "tigan": "rom" este un nume ales de etnicii insisi, pe cand "tigan" este in termen introdus de societate pentru a denumi sclavia, iar in limba romana moderna are conotatii puternic negative, fiind folosit in propozitii cu sens negativ.

Alte subiecte abordate in timpul sesiunii au fost originea stiintifica si mitologica a romilor, impactul nomadismului asupra culturii rome, conceptele lor despre justitie si religie si limba romani. S-a prezentat, de asemenea, si caracterul non-teritorial si tranfrontalier al circulatiei romilor.

Perspectiva

Participantii si facilitatorii au promis sa mentina legatura si s-a creat un e-group in acest sens. In martie/aprilie, participantii vor fi rugati sa completeze un chestionar cu activitatile implementate, facand astfel posibila o evaluare pe termen lung. In viitor, o parte dintre participantii vor avea posibilitatea de a deveni ei insisi facilitatori la nivel judetean.

Avand in vedere ca participantii au subliniat faptul ca atat ei cat si ceilalti colegi nu au informatii despre aceasta etnie si nu cunosc direct problemele cu care acesti se confrunta, participantilor li s-a prezentat cateva link-uri care pot fi accesate:

www.edu.ro Ministerul Educatiei si Cercetarii, in special www.edu.ro/invrrom.htm (educatie pentru romi)

www.intercultural.ro –Institutul Intercultural Timisoara

www.romanicriss.org – Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii

www.divers.ro – buletin de stiri pe problemele minoritatilor

www.savethechildren.net/romania/ - Salvati Copiii

www.romacenter.ro Centrul de Resurse pentru Comunitatile de Romi

www.romanothan.ro "Aven Amentza" Centrul Romilor pentru Politici Publice